

28. TOUKOKUUTA 2025

**HANKINTAOHJEEN MUUTOKSET JA
PIENHANKINTARAJAN NOSTO**
LAUSUNTO KOUVOLAN KAUPUNGINHALLITUKSELLE

HANKINTOJEN YHTEISTYÖRYHMÄ JA
KOUVOLAN SEUDUN YRITTÄJÄYHDISTYKSET

1 Kouvolan kaupungin hankintaohje ja suunnitteilla olevat muutokset

1.1 Toimivalta hankintojen tekemiseen ja hankintojen organisointi

Kouvolan kaupunginhallitus on vahvistanut 9.12.2024 § 269 hallintosäännössä uudet hankintarajat ja hankintapäätösten tekemisessä toimivaltaa käyttävät tahot.

Jatkossa hankintapäätös tehdään:

- a) **Vastuualueensa lautakunnassa** (Elinvoimapalveluiden osalta lautakunta on kaupunginhallitus), kun
- Irtaimisto- ja palveluhankintojen vuosisopimuksen arvo on vähintään 2 500 000 €
 - Yksittäisen irtaimisto- ja palveluhankinnan tai urakan arvo on vähintään 500 000 €
- b) **Kaupunginhallituksessa**, kun
- Irtaimisto- ja palveluhankintojen vuosisopimuksen arvo on vähintään 2 500 000 € ja kun hankinta koskee vähintään kahta toimielintä
 - Urakan arvo ylittää 5 000 000 €

Kouvolan kaupungin kilpailutukset laaditaan pääsääntöisesti **keskitetysti** konsernipalvelujen hankintapalveluissa. Hankintapalvelut ei kilpailuta rakennusurakoita tai siihen rinnastettavia hankkeita, vaan niiden kilpailutuksista vastaa Tekniikka- ja ympäristön toimialan Elinvoimapalveluiden Tilapalvelut. Kaikki kynnysarvon ylittävät hankinnat kilpailutetaan kilpailutusjärjestelmällä.

1.2 Hankintapäätökset ja hankintasopimusten allekirjoitus

Jatkossa hankintapäätöksen ja -sopimuksen allekirjoittaa Hallintosäännön 70 §:n mukaan **toimialajohtaja tai hänen määräämänsä johtava viranhaltija** kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa. Sopimusvalvonnasta vastaa toimialan edustaja. **Kun hankinta ylittää toimialajohtajalle asetetun hankintarajan, päätöksen hankinnasta ja option käyttöönotosta tekee lautakunta tai kaupunginhallitus.** Lautakunta tai kaupunginhallitus voi hankintapäätöstä tehdessään siirtää optiota koskevan ratkaisun viranhaltijalle. Tarjouspyynnössä mainitun optiokauden käyttämisestä ratkaisun tekee hankintapäätöksen tehnyt viranomainen. Ratkaisusta ei tehdä enää hankintapäätöstä, vaan asia tiedotetaan ja dokumentoidaan ohjeen mukaan sopimushallintajärjestelmään. Hankintapäätös tehdään jatkossakin aina vähintään 9 000 euron arvoisesta hankinnasta.

1.3 Hankintakalenteri

Toimialat laativat vuosittain hankintasuunnitelman seuraavana vuonna suunnitteilla olevista kilpailuttamisrajan ylittävistä hankinnoistaan. Hankintakalenteria päivitetään pääsääntöisesti

kuukausittain ja se julkaistaan kaupungin verkkosivuilla. Suunnittelukalenteriin on aiemmin merkitty yli 9 000 euron tavara- ja palveluhankinnat sekä urakat. **Kaupunki ehdottaa, että hankintakalenteriin merkittäisiin jatkossa vain seuraavat hankinnat:**

- yli 30 000 euron tavara- ja palveluhankinnat
- yli 75 000 euron rakennusurakat
- yli 150 000 euron liitteen E mukaiset palvelut, kuten koulutus- ja työllisyyspalvelut
- yli 250 000 euron käyttöoikeussopimukset

1.4 Pienhankintaohje

Pienhankintojen kilpailuttamisrajoihin ehdotetaan muutoksia.

Pienhankintoihin ei sovelleta hankintalakia. Kansallisen kynnysarvon alittavien hankintojen, ns. pienhankintojen kilpailutusvelvollisuudesta ja muista toimintatavoista kaupunki säätää erillisellä pienhankintaohjeella, johon ollaan nyt esittämässä muutoksia. Hankinnan taloudellinen arvo määrittää siihen sovellettavat säännökset kilpailuttamisnäkökulmasta. Kun hankinnan arvo on kansallisen kynnysarvon alittava, hankintamenettelyt määräytyvät kaupungin pienhankintaohjeen mukaan.

Kouvolassa pienhankinnat, joiden arvo on ylittänyt 9 000 euroa, on tähän saakka lähtökohtaisesti kilpailutettu Cloudian pienhankintajärjestelmällä, hankinnat on ilmoitettu hankintakalenterissa ja julkaistu kaupungin verkkosivuilla, jolloin hankintoihin liittyvää avoimuutta ja vuoropuhelua yrittäjien kanssa on kyetty lisäämään.

Kansallisten kynnysarvojen alittavat eli pienhankinnat:

Hankintojen jaottelu	Kansallinen kynnysarvo alle (alv 0 %)	Nykyinen kilpailuttamista edellyttävä pienhankintaraja	<u>Muutosehdotus:</u> Uudet pienhankintojen kilpailuttamisrajat (alv 0 %)
-Tavara- ja palveluhankinnat	60 000 €	9 000 €	30 000 €
- Rakennusurakat	150 000 €		75 000 €
- Muut erityiset palveluhankinnat (Liite E kohdat 5–15), esim. ateriapalvelut, koulutus-, kulttuuri- ja työllisyyspalvelut, oikeudelliset palvelut, vartiointipalvelut)	300 000 €		150 000 €

- Sosiaali- ja terveyspalvelut (Liite E kohdat 1–4)	400 000 €		200 000 €
- Käyttöoikeussopimukset	500 000 €		250 000 €

Pienhankinnoissa **suorahankinnalla tarkoitetaan sitä, että hankinta tilataan tai tarjous pyydetään vain yhdeltä toimittajalta**. Kaupunki ehdottaa, että jatkossa, mikäli muutosehdotus uusista pienhankintojen kilpailuttamisrajoista hyväksytään, **hankinnan arvon alittaessa oikeassa sarakkeessa mainitut kilpailuttamisrajat** eli esimerkiksi tavaroissa ja palveluissa 30 000 € (alv 0 %), **hankinta voidaan tehdä suorahankintana**. Hankinnasta tehdään hankintapäätös, jossa tulee kuvailla, kuinka tilaaja on selvittänyt markkinahinnan ja muut valintaan liittyneet perusteet. Näitä kilpailuttamisrajan alittavia hankintoja voitaisiin jatkossa osoittaa paikallisille yrityksille, jos tilaajan tarvetta vastaavaa tuotetta tai palvelua on saatavilla. Menettely perustuu Kouvolan kaupungin hankintaohjelman elinvoimaa edistäviin tavoitteisiin.

Kaupunki mahdollistaa pienhankintaohjeessaan myös yli hyväksytyjen kilpailuttamisrajojen olevien pienhankintojen suorahankinnat, mikäli kilpailuttamatta jättämiselle on perusteltu syy. Hankintapäätöksessä tulee mainita perusteet hankinnalle sekä perustelut, miksi hankintaa ei ole kilpailutettu.

2 Pienhankintarajan noston mahdollisuudet ja uhat

Olemme tarkastelleet pienhankintarajan noston sekä mahdollisuuksia että uhkia alueemme elinvoiman ja yritysten näkökulmasta.

2.1 Mahdollisuudet

Pienhankintarajan nosto voi hyödyttää paikallisia yrityksiä, kunhan ovat aktiivisia, verkottuneita ja kaupungin tiedossa. Samalla kaupungin vastuulla on varmistaa, että suorahankintojen käytäntö tukee paikallista elinvoimaa ja tasapuolista kohtelua.

➤ Suorahankinnat voivat nopeuttaa ostamista myös paikallisilta yrityksiltä

- Pienikin hankinta saattaa viedä aikaa kilpailutuksineen. Nyt kaupunki voisi ostaa nopeammin ja joustavammin, kun sopiva paikallinen toimija löytyy.
- Hyvät ja tunnetut paikalliset yritykset voivat saada toimeksiantoja suoraan ilman raskasta tarjousprosessia, kun heidät tunnetaan.

➤ Hyvät suhteet ja näkyvyys korostuvat – kontaktit ratkaisevat

- Kun kynnys suorahankintaan on korkeampi, aktiivisuus, verkostoituminen ja kaupungin tuntemus nousevat arvoon.

➤ **Vähemmän hallintoa – enemmän liiketoimintaa**

- Yritysten ei tarvitse enää käyttää aikaa ja resursseja yhtä paljon tarjousasiakirjoihin ja sähköisiin järjestelmiin.
- Tämä on erityisesti pienyrittäjille helpotus ja kustannussäästö.

➤ **Mahdollisuus pitkäaikaisiin asiakassuhteisiin**

- Kun pienhankinnat tehdään suoraan ja tyytyväisyys on korkea, syntyy usein toistuvia toimeksiantoja.
- Tämä voi johtaa jopa pitkäaikaisiin yhteistyökuvioihin, jolloin ei tarvitse aina kilpailla pienestä työstä uudelleen.

Mikäli pienhankintojen kilpailutusrajan nosto toteutuu, yritysten kannattaa olla esillä ja löydettävissä – ilmoittautua pienhankintarekisteriin, jos sellainen perustetaan tai pitää yhteyttä kaupungin yksiköihin. Yrittäjien kannattaa myös tehdä tunnetuksi referenssejään ja palvelujaan esim. tarjoamalla kevyitä esitteitä tai valmiita ratkaisumalleja.

2.2 Uhat

Pienhankintojen kilpailuttamisrajojen nostaminen on hallinnollisesti ymmärrettävää, työtaakkaa keventävää ja henkilöstöresursseja säästävää, mutta sillä voi olla merkittäviä vaikutuksia paikallisten pienyrittäjien toimintaedellytyksiin sekä alueen elinvoimaan. Haluamme nostaa esiin muutamia keskeisiä huolia, mutta esittää lopussa myös ratkaisuehdotuksia tilanteen tasapainottamiseksi.

➤ **Läpinäkyvyys ja avoin kilpailu vaarantuvat**

- Kun kaikki alle 30 000 euron hankinnat, ja liitteen E mukaisissa erityisissä palveluhankinnoissa jopa alle 150 000 euron hankinnat, voidaan jatkossa toteuttaa suora hankintoina ilman julkista ilmoittamista, pk-yritykset eivät saa tietoa mahdollisuuksista, joihin he voivat tarjota omaa palveluaan. Tämä kaventaa kilpailua ja voi johtaa yksittäisten toimijoiden suosimiseen, alueen ulkopuolelle meneviin hankintoihin ja/ tai kustannusten nousuun, jos kilpailua ei ole eikä vertailua laatuun ja/tai hintaan avoimesti tehdä.
- Alle 30 000 euron hankinnat ehdotetaan poistettavan myös hankintakalenterista, jolloin ne eivät enää ole avoimesti näkyvissä, eikä niistä siten yrittäjät saa enää avoimesti tietoa.

➤ **Paikallisten yritysten mahdollisuudet kaventuvat**

- Monille paikallisille pienyrityksille alle 30 000 euron hankinnat ovat juuri niitä, joihin he kykenevät osallistumaan ja joiden kautta he voivat kasvaa, työllistää ja kehittää toimintaansa. Jos nämä mahdollisuudet siirtyvät pois avoimesta kilpailusta, yritysten motivaatio ja mahdollisuudet toimia kaupungin kumppanina vähenevät.

➤ **Vaikutus elinvoimaan**

- Paikallisten pk-yritysten tukeminen on osa elinvoimaista ja kestäväää kuntataloutta. Kun mahdollisuudet kaventuvat, vaarana on, että osa yrityksistä suuntaa toimintaansa muualle tai lopettaa. Tämä vaikuttaa työllisyyteen, verotuloihin ja palveluiden saatavuuteen alueella.

➤ **Ostojen seuranta ja valvonta**

- Ilman seurantaa, ohjaavia käytäntöjä ja valvontaa, alle 30 000 euron (ja muissa hankinnoissa alle 75 000 €/ 150 000 €/ 250 000 €) suoramankinnat voivat valua helposti Kouvolan seudun ulkopuolelle – etenkin, jos ostaja ei tunne paikallista yritys kenttää tai valitsee tutun toimijan muualta.

3 Ratkaisuehdotuksia suora- ja pienhankintoihin paikallisten pk-yritysten aseman turvaamiseksi

➤ **Pienhankintaohjeen paikallisuuspainotus**

- Kaupungin tulee pienhankintaohjeistuksissaan painollisemmin korostaa, että alle 30 000 € hankinnoissa tulee ensisijaisesti **kartoittaa ensin paikalliset vaihtoehdot**. Tämä painotus tulisi myös **viestiä** selkeästi hankintoja tekeville.
- Paikallisella yrityksellä tarkoitetaan yritystä, jonka koti- tai toimipaikka sijaitsee Kouvolaissa.
- Hankintaohjeessa lukee tällä hetkellä, että ”pienhankinnoissa voidaan toteuttaa mahdollisuuksien mukaan Kouvolan kaupungin hankintaohjelman mukaista tavoitetta hankintojen kohdistamisesta paikallisille markkinoille”, mutta tämä suositus ei ole käytännössä ihan toiminut tai sitten kaikki kaupungin toimialat/ konserniyhtiöt eivät ole olleet tästä suosituksesta riittävän tietoisia.
- **Hyöty:** Hankinnat vaikuttavat suoraan paikallisiin ja alueellisiin yrityksiin, työpaikkoihin ja talouden kiertoon. Kysymys ei ole vain siitä, mitä ostetaan, vaan myös keneltä ostetaan - ja miten ostaminen tukee alueen elinkeinoelämää. Kerrannaisvaikutusten

ansioista yksi kunnan tekemä hankinta voi tuoda elinvoimaa moninkertaisesti takaisin veroina, työpaikkoina, osaamisena ja alueellisena toimintavarmuutena.

➤ **Tiiviimpi yhteistyö elinkeinoyhtiön kanssa**

- Kinnon yrityspalvelut ja hankinta-asiamies voisivat toimia linkkinä hankintatoimen ja paikallisten yrittäjien välillä (tästä yhteistyöstä on luonnollisesti sovittava ensin Kinnon kanssa).
- Kinno voisi välittää tietoa kaupungin tarpeista paikallisille yrityksille ja auttaa hankkijoita löytämään sopivia toimittajia esim. yritysrekisterinsä ja yritysverkostoidensa avulla.
- **Hyöty:** Nostaa näkyviin pienetkin paikalliset toimijat, tuo hankinnat näkyville myös uusille ja aloittaville yrityksille. Käytäntö helpottaisi tuntuvasti myös hankkijoiden työtä.

➤ **Vapaaehtoinen ilmoittaminen pienhankinnoista**

- Kaupunki voisi julkaista Kinnolle tiedot alle 30 000 euron hankinnoistaan joko sisäisesti tai avoimesti hankintakalenterissaan. Hankinta-asiamies voisi välittää hankinnoista tietoa yrittäjille ja myös esim. Eturyhmälle, joka koostuu yrittäjäjärjestöjen puheenjohtajista.
- Paikalliset yritykset voisivat myös ilmoittautua pienhankinnoista kiinnostuneiksi jo etukäteen esim. hankinta-asiamiehelle.
- **Hyöty:** Lisää avoimuutta ja antaa tasavertaisen mahdollisuuden tarjota.

➤ **Koulutusta ja elinvoimatietoisuuden lisäämistä hankkijoille**

- Hankintoja tekeville viranhaltijoille, samoin kuin hankintaohjelmaa noudattaville tytäryhtiöille, tulisi järjestää koulutusta paikallisuuden huomioimisesta suora/ pienhankinnoissa.
- Myös paikalliset yrittäjät olisi hyvä kouluttaa siihen, miten olla aktiivisesti esillä ja löydettävissä.

➤ **Toteutuneiden hankintojen valvonta ja seuranta** (muutamia ehdotuksia, miten sen voisi toteuttaa)

- **Ostolaskutietojen analysointi** (kannatettavin vaihtoehto)
 - ✓ Kaupunki voisi ottaa käyttöön puolivuositaisen ostolaskuanalyysin, jossa tarkastellaan:
 - alle 30 000 euron ostot toimittajittain ja toimialoittain

- ostojen maantieteellinen jakauma (paikalliset vs. ulkopuoliset toimijat)
 - toistuvat pienhankinnat samoille toimijoille
- ✓ Tulokset raportoidaan kaupunginjohdolle ja hankintojen yhteistyöryhmälle.
- **Pienhankintaraportointi yksiköiltä**
 - ✓ Jokainen yksikkö ja konserniyhtiö toimittaisi vuosittain tiedot:
 - pienhankintojen lukumäärästä ja euroista
 - kuinka monessa tapauksessa huomioitiin paikalliset yritykset
 - miten valinnat dokumentoitiin
 - **Sisäiset auditoinnit tai pistotarkastukset**
 - ✓ Sisäinen tarkastus voisi suorittaa vuosittain muutaman pistotarkastuksen: Onko suorahankinta/ pienhankintaohjeistuksia noudatettu? Onko valinnat perusteltu ja dokumentoitu? Ovatko suorahankinnat jakautuneet oikeudenmukaisesti?
 - **Julkinen vuosiraportti** (kannatettava)
 - ✓ Kaupunki voisi julkaista vuosittain yhteenvedon pienhankinnoista:
 - kokonaismäärä ja arvo
 - paikallisten yritysten osuus
 - kehitystoimet avoimuuden ja paikallistalouden tukemiseksi
 - **Hyödyt:**
 - ✓ Parantaa luottamusta kaupungin hankintatoimeen.
 - ✓ Vahvistaa alueellista elinvoimaa ja pk-yritysten asemaa.
 - ✓ Auttaa ehkäisemään mahdolliset väärinkäytökset tai kilpailun vääristymät.
 - ✓ Tukee kaupungin strategisia elinvoima- ja vastuullisuustavoitteita.

Mielestämme **ostolaskudata on keskeinen väline**, jolla pienhankintojen (ja muidenkin hankintojen) toteutumista ja sääntöjen noudattamista voitaisiin valvoa. Kun tämä yhdistetään kevyisiin raportointi- ja auditointikäytäntöihin, kaupungilla olisi erinomainen mahdollisuus sekä ohjata hankintoja tietoisesti että osoittaa sitoutuneisuutta läpinäkyvyyteen ja paikallistalouden tukemiseen.

Valvonta ei ole valvonnan vuoksi, vaan jotta voidaan **turvata avoimuus, reiluus ja paikallistalouden kasvu myös pienissä hankinnoissa**. Säännöllinen seuranta luo edellytykset luottamukselle ja vastuulliselle hankintakulttuurille.

Kunta voi mielestämme varsin hyvin – ja täysin laillisesti – ohjeistaa, suositella ja tukea paikallisten yritysten ensisijaista käyttöä pienhankinnoissa, kunhan periaatteet pysyvät tasapuolisina. **Tärkeintä**

on aktiivinen tiedon jakaminen, avoimuuden lisääminen ja ostokäyttäytymisen ohjaaminen käytännön tasolla.

Voimme kannattaa pienhankintarajojen nostamista, mikäli esittämämme ratkaisuehdotukset huomioidaan ja uhkien mahdollisuudet minimoidaan. Edellytämme myös, että pienhankintojen valvontaan ja seurantaan kehitetään toimiva malli. Hankintojen yhteistyöryhmä, Kinno ja paikalliset yrittäjäyhdistykset ovat mielellään kehittämässä kaupungin ja yrittäjien välille toimivat käytännöt ja prosessit pienhankintojen onnistuneeseen toteuttamiseen.

Kouvolassa, 28.5.2025

Eturyhmä/ Kouvolan seudun yrittäjäyhdistykset

Kouvolan Yrittäjät ry
pj. Minttu Nulpponen

Valkealan Yrittäjät ry
pj. Esa Vigren

Kuusankosken Yrittäjät ry
pj. Teija Sutinen

Jaalan Yrittäjät ry
pj. Veijo Tervonen

Anjalankosken Yrittäjät ry
pj. Jarmo Lehtomäki

Hankintojen yhteistyöryhmän edustajat:

Kouvolan Yrittäjät ry
Mika Lökkila

Kouvola Innovation Oy
Hankinta-asiamies Marita Melkko

Valtuutettuna edustaen edellä mainittuja osapuolia:

Petri Reunanen
Eturyhmän puheenjohtaja